

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
Community Organizations Development Institute (Public Organization)

๙๑๒ ถนนนวมินทร์ แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๔๐ โทร. ๐ ๒๓๗๘ ๘๓๐๐ โทรสาร ๐ ๒๓๗๘ ๘๓๔๒

ประกาศสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
เรื่อง แนวทางการสนับสนุนโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

ตามที่สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) มีภารกิจสนับสนุนและให้การช่วยเหลือแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การพัฒนาอาชีพ การเพิ่มรายได้ การพัฒนาที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนทั้งในเมืองและชนบท และรัฐบาลได้มีแผนแม่บทการพัฒนาที่อยู่อาศัยระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙) ซึ่งการดำเนินการผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ภายใต้วิสัยทัศน์ “คนไทยทุกคนมีที่อยู่อาศัยถ้วนทั่ว และมีคุณภาพชีวิตที่ดีในปี ๒๕๗๙” (Housing For All) เพื่อสร้างโอกาสในการเข้าถึงสวัสดิการและบริการของรัฐแก่ประชาชน โดยมุ่งเน้นที่กลุ่มผู้มีรายได้น้อยและผู้ด้อยโอกาส อันเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน รวมถึงการมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยโดยโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองเป็นส่วนหนึ่งของแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าว นั้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๘ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และข้อ ๗ แห่งระเบียบสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ว่าด้วยหลักเกณฑ์การสนับสนุนงบประมาณการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง พ.ศ. ๒๕๖๕ ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน จึงออกประกาศแนวทางการสนับสนุนโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ การสนับสนุนโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

(๑) เพื่อแก้ไขปัญหาการรुक้าของชุมชนริมคลองและพัฒนาที่อยู่อาศัยใหม่ให้กับประชาชนชุมชนริมคลองผู้มีรายได้น้อย โดยมีระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมสอดคล้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนชุมชนริมคลอง พร้อมสร้างโอกาสและความมั่นคงในสิทธิการครอบครองที่ดินและที่อยู่อาศัยของชุมชน

(๒) เพื่อสร้างความสัมพันธ์และระบบการจัดการชุมชน นำไปสู่การสร้างชุมชนเข้มแข็งสามารถบริหารจัดการตนเองได้

(๓) เพื่อสนับสนุนให้เกิดแผนและทิศทางการพัฒนาชุมชนด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างบูรณาการ โดยเชื่อมโยงกับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ร่วมกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๒ การสนับสนุนโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ มีเป้าหมายเพื่อที่จะทำให้ชุมชนกลุ่มเป้าหมายเกิดกลไกและระบบในการบริหารจัดการชุมชนอย่างยั่งยืน สร้างความเข้มแข็งจากภายในชุมชน ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนชุมชนริมคลองได้เปลี่ยนสถานะจากผู้รูก้าหรือบุกรุกไม่เป็นไปตามกฎหมาย ให้ได้อยู่อาศัยอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ทั้งการได้รับอนุญาตให้เช่าที่ดิน อนุญาตก่อสร้างบ้าน มีสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่เหมาะสมกับการอยู่อาศัย พร้อมในการเข้าถึงบริการ

ของภาครัฐ มีสุขภาพที่ดีตามมาตราฐานด้านสุขภาพ สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางปัญญา และทางสังคม เชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมอย่างสมดุล อันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาสังคมและลดความเหลื่อมล้ำขั้นพื้นฐานด้วย

ข้อ ๓ การสนับสนุนโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง ปิงปประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ มีกระบวนการดำเนินงานตามแนวทาง ดังต่อไปนี้

(๑) การสร้างการรับรู้และความเข้าใจโครงการ เป็นขั้นตอนการสื่อสารที่จำเป็นในการกระตุ้นให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายเห็นความสำคัญที่จะร่วมมือกันทำงานตามขั้นตอนโครงการ และรับทราบถึงวัตถุประสงค์แนวทางการดำเนินงาน และประโยชน์ของโครงการ

(๒) การทบทวนข้อมูลครัวเรือนรับรองสิทธิผู้เข้าร่วมโครงการ เป็นการตรวจสอบข้อมูลภาพรวมทุกประเด็นสำคัญของชุมชน เพื่อให้ได้ผลสรุปรวมและนำไปสู่การวางแผนของชุมชน โดยกลุ่มเป้าหมายในการพิจารณาเป็นไปตามที่กำหนดในแผนแม่บทโครงสร้างพื้นฐานและการพัฒนาชุมชนริมคลอง ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี โดยข้อมูลชุมชนที่สำรวจในขั้นนี้ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนบ้านหรือครอบครัว สถานภาพความมั่นคงในการอยู่อาศัย เป็นต้น โดยให้มีการรับรอง ตรวจสอบอย่างรอบคอบร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๓) การตั้งกลุ่มออมทรัพย์และจัดตั้งสหกรณ์เพื่อบริหารโครงการและงบประมาณ การออมทรัพย์ นอกจากเป็นการสะสมทุนภายในเพื่อวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ยังเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนเรียนรู้การบริหารจัดการทางการเงิน เป็นวิธีการที่ทำให้ประชาชนชุมชนริมคลองมีการทำกิจกรรมร่วมกัน นอกจากนั้นยังเป็นเครื่องมือในการวัดความสามารถในการผ่อนชำระสินเชื่อที่จะต้องใช้ในการสร้างบ้านว่าในแต่ละครัวเรือนมีความสามารถในการออมทรัพย์หรือการผ่อนชำระต่อเดือนมากน้อยเพียงใด เมื่อมีการบริหารได้ระยะหนึ่งก็จะจดทะเบียนจัดตั้งเป็นสหกรณ์โดยการส่งเสริมของกรมส่งเสริมสหกรณ์ และกำกับติดตาม ตรวจสอบโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เพื่อเป็นกลไกในการบริหารโครงการและงบประมาณจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

(๔) การรังวัดที่ดินเพื่อจัดให้เช่า โดยกรมธนารักษ์ร่วมกับกรมที่ดิน เมื่อได้ขอบเขตที่ดินจัดให้สหกรณ์เป็นผู้เช่าเพื่อดำเนินโครงการต่อไป เงื่อนไขการให้เช่าจะเป็นไปตามบันทึกความร่วมมือด้านการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๘ ระหว่าง สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) กรมธนารักษ์ และสำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร ซึ่งสหกรณ์ผู้เช่าจะได้รับสิทธิประโยชน์หลายประการตามเกณฑ์ของกรมธนารักษ์ เช่น การได้ลดหย่อนค่าเช่าที่ดินร้อยละ ๕๐ ของค่าเช่าปกติ การไม่กำหนดให้กรรมสิทธิ์สิ่งปลูกสร้างเป็นของผู้ให้เช่า ยกเว้นค่าธรรมเนียมการจัดให้เช่า ค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์และค่าเสียหายเรียกเก็บค่าเช่าย้อนหลัง โดยเรียกเก็บนับจากวันที่เริ่มทำสัญญาเช่า เป็นต้น

(๕) การออกแบบวางผังชุมชนใหม่ การขออนุญาตก่อสร้าง โดยดำเนินการออกแบบวางผังและยื่นแบบให้กรมธนารักษ์พิจารณาเห็นชอบ โดยจะต้องเป็นการออกแบบวางผังที่แสดงถึงการอยู่อาศัยร่วมกันทั้งชุมชนตามขอบเขตที่ดินที่ให้เช่า ทั้งนี้กรมธนารักษ์จะไม่พิจารณาให้เช่าในลักษณะของการเช่ารายคน

(๖) การอนุมัติโครงการและงบประมาณจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) โดยหลักการสำคัญ คือ ดำเนินการโดยสหกรณ์ในฐานะเจ้าของโครงการในรูปแบบของสหกรณ์เคหสถาน

(๗) การเบิกจ่ายงบประมาณเพื่อดำเนินการ เป็นขั้นตอนที่สหกรณ์จะต้องเสนอแผนดำเนินการมาที่สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เพื่อเบิกจ่ายงบประมาณตามแผนกิจกรรมและระยะเวลาที่กำหนดไว้ในโครงการที่ได้รับอนุมัติ โดยปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และระเบียบการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

(๘) การขออนุญาตก่อสร้าง รื้อย้ายบ้านเดิมและการปรับย้ายระบบสาธารณูปโภคเดิม เมื่อกรมธนารักษ์เห็นชอบให้ก่อสร้างในพื้นที่ได้ สหกรณ์จะต้องยื่นขออนุญาตก่อสร้างจากท้องถิ่น

(สำนักงานเขตหรือเทศบาล) เพื่อให้การก่อสร้างเป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร กฎหมายว่าด้วยการผังเมือง และมาตรฐานเรื่องสิ่งแวดล้อม เป็นต้น โดยในระหว่างที่รอการพิจารณาจะเป็นกระบวนการรื้อย้ายบ้านเดิมและย้ายไฟฟ้าประปาไปพร้อมกัน ทั้งนี้ การก่อสร้างอาคารตามโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง ได้รับการยกเว้นในบางประการเพื่อให้สามารถก่อสร้างบ้านได้ตามบริบทและสภาพของพื้นที่ชุมชนริมคลองตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓/๒๕๖๐ รวมถึงการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมตามที่ได้รับการเห็นชอบจากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วย

(๙) การก่อสร้างบ้านตามแบบหรือผังใหม่ และการดำเนินการด้านสาธารณูปโภค ในขั้นตอนนี้โดยทั่วไปสหกรณ์จะจัดจ้างผู้รับเหมาเพื่อดำเนินการโดยการสนับสนุนของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ในเรื่องการถอดราคากระบวนการประกวดราคาและจัดจ้าง การทำสัญญา เป็นต้น

(๑๐) การพัฒนาคุณภาพชีวิต กระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิตและพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งจะเป็นกระบวนการสำคัญที่ทำให้ผู้อยู่อาศัยในโครงการมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืน ไม่กลับไปมีรูปแบบการอยู่อาศัยแบบเดิม โดยครอบคลุมในทุกมิติ เช่น อาชีพ รายได้ สิ่งแวดล้อม การดูแลผู้เปราะบาง เด็ก เยาวชน การเข้าถึงโอกาสของภาครัฐ เป็นต้น

ข้อ ๔ สถาบันจะสนับสนุนงบประมาณโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ โดยมีเป้าหมายและกรอบงบประมาณสนับสนุน ดังต่อไปนี้

(๑) งบประมาณสนับสนุนการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและอุดหนุนที่อยู่อาศัย

(ก) งบประมาณสนับสนุนการพัฒนาระบบสาธารณูปโภค เช่น ปรับปรุงถนนที่ ระบบไฟฟ้า ระบบประปา ถนน ทางเดิน ระบบบำบัดน้ำเสีย ศูนย์ชุมชน และสาธารณูปโภคอื่นในโครงการ เป็นต้น โดยเฉลี่ยครัวเรือนละห้าหมื่นบาท

(ข) งบอุดหนุนที่อยู่อาศัย เพื่อสมทบในการปลูกสร้างบ้านหรือการซื้อที่ดิน รวมถึงการซ่อมแซมและปรับปรุงที่อยู่อาศัยตามโครงการ สำหรับครัวเรือนผู้เข้าร่วมโครงการ โดยเฉลี่ยครัวเรือนละสองหมื่นห้าพันบาท

(ค) งบบริหารจัดการสำหรับชุมชน เพื่อสนับสนุนชุมชนในการจัดทำข้อมูล การพัฒนาระบบและการจัดทำบัญชีสหกรณ์ การประชุม การสัมมนา และงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง รวมถึงใช้สนับสนุนการดำเนินการทางกฎหมาย ในวงเงินตามจำนวนครัวเรือนในชุมชนตั้งแต่สองหมื่นห้าพันบาท แต่ไม่เกินสองแสนห้าหมื่นบาทต่อชุมชน

(ง) งบบริหารจัดการสำหรับภาคีพัฒนา เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของชุมชนในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง ในวงเงินตามจำนวนครัวเรือนในชุมชนตั้งแต่สองหมื่นห้าพันบาท แต่ไม่เกินสองแสนห้าหมื่นบาทต่อชุมชน

(๒) งบช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบและเสียโอกาส เพื่อช่วยเหลือแบ่งเบาภาระครัวเรือนผู้เข้าร่วมโครงการ โดยเฉลี่ยครัวเรือนละเจ็ดหมื่นสองพันบาท ซึ่งครอบคลุมค่าใช้จ่าย ดังต่อไปนี้

(ก) งบค่าเช่าที่พักหรืองบประมาณปลูกสร้างที่พักอาศัยชั่วคราวระหว่างรอการปลูกสร้างที่อยู่อาศัย

(ข) งบช่วยเหลือและลดภาระสินเชื่อเพื่อซื้อที่ดิน ปลูกสร้างหรือซื้อที่อยู่อาศัย

(ค) งบรื้อถอนที่อยู่อาศัยเดิม

(ง) งบขนย้ายของจากที่อยู่อาศัยเดิมมายังที่พักอาศัยชั่วคราวและจากที่พักอาศัยชั่วคราวมายังที่อยู่อาศัยตามโครงการ

(จ) งบช่วยเหลือในการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคเพิ่มเติม

ในกรณีที่ชุมชนได้รับผลกระทบจากปัจจัยภายนอกที่ไม่ได้เกิดจากตนเอง อันเป็นอุปสรรคที่ทำให้การปลูกสร้างที่อยู่อาศัยล่าช้าหรือไม่เสร็จตามที่ได้กำหนด สถาบันอาจสนับสนุนค่าเช่าที่พักหรือบปลูกสร้างที่พักอาศัยชั่วคราวระหว่างรอการปลูกสร้างที่อยู่อาศัยเพิ่มเติมจาก (ก) ได้ ตามความจำเป็นและเหมาะสมก็ได้

(๓) งบดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อสนับสนุนการดำเนินการตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมโครงการ

ให้องค์กรผู้เสนอที่ได้รับอนุมัติโครงการดำเนินการจัดทำแผนการดำเนินงาน ประมาณการค่าใช้จ่ายงบประมาณโครงการ และแผนการเบิกจ่ายงบประมาณแต่ละงวดหรือตามแผนโครงการเสนอให้คณะอนุกรรมการพิจารณา

ข้อ ๕ กรณีสถาบันมีความจำเป็นหรือการดำเนินโครงการไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สถาบันอาจมีการเปลี่ยนแปลงการสนับสนุนงบประมาณได้ตามความเหมาะสม

ข้อ ๖ กรณีอื่นใดที่มีได้กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ว่าด้วยหลักเกณฑ์การสนับสนุนงบประมาณการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง พ.ศ. ๒๕๖๕

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๕

(นายกฤษดา สมประสงค์)
ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน